

39. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen lautakunnan kokoonpano. Lautakunnan jäsenyydestä eronneiden taloudenhoit. Alarik Katran, toimitt. Martti Rauhamon ja mielisair.hoit. Kirsti Vilkmanin tilalle valittiin v. 1964 palokers. Väinö Nisonen, taloudenhoit. Terttu Tarvainen sekä toimits. Tauno Tuomi. Muuten oli lautakunnan kokoonpano sama kuin edellisenä vuonna.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 10 kokousta. Käsiteltyjen asioiden pykäläluku oli 136. Saapuneita kirjeitä oli 66 ja lähetettyjä 31.

Päätökset. Lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon mm. eräiden elintarvikehankintojen suorittaminen (2.6. 70 §, 15.9. 84, 85 §, 13.10. 104 §, 11.12. 131 §) sekä jaoston asettaminen selvittämään elintarvikekeskuksen lisätilojen tarvetta ja niiden huonetilojen hyväksikäyttöä, jotka vapautuvat huoltovirastolta sen siirtyessä sosiaalivirastotaloon (11.2. 30 §). Elintarvikekeskusta kehoitettiin tutkimaan mahdollisuuksia omenaruokien lisäämiseksi ruokavalioon ja tuoreiden omenien jakamiseksi kouluissa oppilaille (15.9. 97 §).

Päätettiin antaa laitoksen toimitusjohtajan ym. tehtäväksi alustavan suunnitelman laatiminen elintarvikekeskuksen siirtymisestä 40 tunnin työviikkoon (17.11. 116 §, 11.12. 133 §).

Lautakunta päätti merkitä tiedoksi selvityksen elintarvikekeskuksen toiminnasta 1.6.—31.8. välisenä aikana (15.9. 83 §). Lisäksi päätettiin korottaa kansa-, ammatti- ja oppikouluihin toimitettujen ruoka-annosten hinnat 1.1. 50 p:iin ja edelleen 1.10. lukien 55 p:iin sekä suorittaa hinta- ja kustannustason nousun johdosta aiheutuneet korotukset ruokaloissa tarjoiltavien annosten ym. hintoihin.

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat mm.: laitoksen tarvitsemien tilojen varaamista Helsinginkatu 24:ssä sijaitsevan kiinteistön siitä osasta, joka tulisi vapautumaan huoltoviraston käytöstä (17.3. 34 §) sekä laitoksen henkilökunnan lääkärin palkkioiden tarkistamista (13.10. 109 §).

Rakennusviraston talorakennusosastolle lähetettiin lautakunnan asettaman

jaoksen laatima selvitys ruokatehtaan pikkukeittiön ja laitoksen toimistotilojen saaneerausesta sekä työtupien myymälän kunnostamisesta henkilökuntaruokalaksi (13.10. 107 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat: poliisilaitoksen pidätettyjen ruoanlaittajille maksettavan korvauksen korottamista 1.22 mk:sta 1.33 mk:aan (15.9. 89 §) sekä kouluruoan toimittamista Rudolf Steiner -koululle (15.9. 90 §).

Elintarvikekeskuksen henkilökunnan lukumäärä oli 202 (ed. v. 197), josta määrästä 183 oli ruokatehtaassa ja ruokaloissa, 5 Herttoniemen kasvisvarastossa ja 14 kassa- ja tiliosastossa. Vakinaisista viranhaltijoista, joita oli 89, kolme siirtyi eläkkeelle ja yksi erosi. Tilapäisiä viranhaltijoita oli yksi. Työsopimussuhteessa oli 112 (108) henkilöä, joista yksi siirtyi eläkkeelle, 18 erosi ja yksi kuoli vuoden aikana.

Kertomusvuonna täytettiin kolme 4. pl:n keittiöapulaisen virkaa ja ero myönnettiin neljälle viranhaltijalle.

Henkilökunnan terveys oli vuoden aikana suhteellisen hyvä. Helmikuussa suoritti laitoksen lääkäri influenssarokotuksen 18 työntekijälle. Toinen influenssarokotus toimitettiin syyskuussa ja silloin siihen osallistui 36 henkilökuntaan kuuluvaa. Myös poliorokotuksen tehostusrokotus järjestettiin vuoden aikana kaikille aikaisemmin rokotetuille.

Kouluruokailua koskevat kysymykset. Useissa eri yhteyksissä oli tullut esille kouluruokailun valvojan puute kaupungin kouluruokailutoimintaa kehitettäessä. Kouluateriakomitea oli mietinnössään ehdottanut, että kaupungin palvelukseen otettaisiin päätoiminen ravitsemusasiantuntija, jota ehdotusta myös suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli puoltanut. Kouluruokailutoiminnan valvojan tehtäviin tulisi kuulumaan yhteydenpito koulujen ja elintarvikekeskuksen välillä, kouluruokavalion kehittäminen, ruokailun ja ruoan jakelun valvonta ja kehittäminen kouluissa ja niiden keittiöhenkilökunnan koulutus. Lisäksi hänen tehtäviinsä voitaisiin liittää kesäsiirtoloiden, lastentarhojen ja lastenkotien ruokailun ohjaus ja valvonta ym. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle kouluruokailun valvojan ottamista kaupungin palvelukseen (14.4. 50 §).

Lautakunta oli todennut, ettei elintarvikekeskuksella ollut mahdollisuuksia valmistaa kouluja varten muunlaista kuin ns. keittoruokaa eli puuroja, vellejä ja keittoja, mikä ei vastannut tarkoituksenmukaiselle kouluruoalle asetettavia vaatimuksia. Lisäksi kouluruokaa oli valmistettava siksi suuria määriä, että vaikka se vasta valmistettuna olisikin hyvää ja maukasta, sen laatu ja ravintoarvo kärsivät huomattavasti kuljetuksista ja samoin pitkäaikaisesta säilytyksestä kouluissa. Lautakunnan mielestä olisi näin ollen ryhdyttävä toimenpiteisiin omien koulukeittiöiden suunnittelemiseksi uusille suurille kouluille ja lisäksi tutkittava mahdollisuuksia omien keittiöiden järjestämiseksi muihinkin kouluihin. Elintarvikekeskuksen saatua lisätalaa käyttöönsä olisi myös tällöin suunniteltava laajennukset siten, että kouluruoaksi voitaisiin valmistaa muutakin kuin keittoruokaa.

Korjaustyöt laitoksessa ja välineiden hankinta. Koulukeittiön putkistot ja ilmanvaihtolaitteet uusittiin, seinät osittain kaakeloitiin ja osittain maalattiin sekä katto päällystettiin alumiinilevyllä. Lattialaatat uusittiin kokonaan ja ikkunankehukset osittain. Myös höyrykattilat kunnostettiin.

Pikkukeittiössä uusittiin paistosuunien ja -pannujen vastuksia ja kytkimiä.

Ruokatehtaan eteishuone kunnostettiin ja keittiöihin johtavat käytävät maalattiin. Emäntien pukuhuoneessa suoritettiin katon ja seinien maalaus.

Ruokatehtaaseen hankittiin sähkökäyttöinen voinappikone ym. välineitä ja kuorimoon kaksi kasvisten kuljetusvaunua.

Laitoksen toiminta. Laitoksen liikevaihto oli kertomusvuonna 5 756 792 (5 010 942) mk.

Elintarvikkeita hankittiin ruoan valmistamista varten ruokatehtaassa seuraaville kouluille ym.: kaupungin 81 kansakoululle, 4 ammattikoululle, 14 suomenkieliselle oppikoululle, 3 ruotsinkieliselle oppikoululle, 14 kunnalliselle ruokalalle, 2 koulupuutarhalle, 6:lle Sedmigradskyn pientenlastenkoululle, Venäläiselle koululle ja lastentarhalle, Hammasteknikkokoululle ja Kultaseppäkoululle sekä kaupunginhallituksen järjestämiin tilaisuuksiin.

Ruokatarvikkeita välitettiin kaupungin sairaaloille ja vanhainkodeille, 21 opetuskeittiolle, 14 lastenkodille, 78 lastentarhalle, 3 kesäsiirtolalle, 5 päiväkodille, ruotsinkieliselle sokeainkoululle ja Hesperian sairaalan Kallion osastolle.

Laitos toimi elintarvikkeiden hankintaelimenä yhdessä sairaalalautakunnan alaisen sairaaloiden sekä huolto-, lastensuojelu- ja lastentarhain lautakunnan kanssa. Hankinnat suunnitteli laitoksen hankintajaosto.

Tärkeimpiä elin- ym. tarvikkeita hankittiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

Ruokaleipää	66 590 kg	Verta	3 379 l
Kahvileipää	12 246 »	Makkaraa	20 662 kg
Jauhoja	72 152 »	Raavasta	175 610 »
Suurimoita ja hiutaleita .	48 521 »	Vasikkaa	78 947 »
Makarooneja	3 605 »	Sikaa	46 398 »
Herneitä	37 825 »	Lammasta	1 365 »
Kidesokeria	42 032 »	Maksaa	14 558 »
Palasokeria	6 053 »	Kieltä	2 036 »
Siirappia	700 »	Kanoja ja kalkkunoita ..	8 202 »
Omenamarmelaadia	700 »	Kalaa (tuoretta, savustet-	
Kahvia	5 630 »	tua ja pakastettua) ...	7 254 »
Teetä	116 »	Silakkaa (suolattua)	158 »
Kaakaota	240 »	Silliä	1 212 »
Kuivattuja hedelmiä ...	6 722 »	Puolukoita	30 019 »
Maitoa	1 756 842 l	Virvoitusjuomia	89 135 pll
Piimää	32 900 »	Pilsneriä	32 832 »
Voita	6 095 kg	Talouskaljaa	660 »
Margariinia	8 067 »	Savukkeita	114 870 ras.
Ruokaöljyä	2 925 l	Sikaareja	6 302 kpl
Suolaa	16 930 kg	Piipputupakkaa	2 480 pss
Sipulia	8 089 »		

Herttoniemen kasvisvaraston välitystoiminta ja varastot ilmenevät seuraavasta:

	perunaa	porkkanaa	lanttua	punajuurta	kaalia	yhteensä
Varastossa 1.1.1964	275 904	2 859	4 733	1 006	10 593	295 095
Välitettiin:						
elintarvikekeskukselle	528 136	12 566	18 102	5 207	35 491	599 502
muille kaupungin laitok-						
sille	356 184	47 043	18 114	14 602	15 273	451 216
Varastossa 31.12.1964	175 288	10 604	1 426	1 377	14 259	202 954
Yhteensä, kg	1 335 512	73 072	42 375	22 192	75 616	1 548 767

Elintarvikekeskuksen sekä eräiden kaupungin muiden laitosten käyttöön hankitut vilja- ja siirtomaatuotteet säilytettiin osittain laitoksen Helsinginkatu 24:ssä olevassa keskusvarastossa. Hankittu liha varastoitettiin teurastamolaitoksen kylmään varastotilaan.

Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia seuraavat määrät: kansakouluille 3 115 252, ammattikouluille 237 310, oppikouluille ja eräille muille kouluille 211 952, kunnallisille ruokaloille 553 891, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 103 192, huoltolautakunnan työtuville 36 662, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 14 212, Hesperian sairaalan Kallion osastolle 8 499 ja Käpylän koulu- ja työkeskukseksi 15 410 eli yht. 4 296 380 annosta. Annosten lukumäärässä oli edelliseen vuoteen verrattuna vähennystä 119 240 annosta.

Vapaiden varastotilojen vuokralleanto. Herttoniemen kasvisvarastosta annettiin vuokralle kasvien ja hedelmien varastoimista varten vapaata tilaa seuraaville toiminimille ym. jäljempänä mainituista vuokrista: Otto Backman, 2 397 mk, Helsingin Satamaväen Osuusruokala, 1 455 mk, Kesko Oy, 3 150 mk sekä Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, 3 205 mk. Vuokratulot olivat kertomusvuonna yht. 10 207 mk.

Tulot ja menot. Elintarvikekeskuksen tulot olivat 5 694 879 mk ja luontoisetukorvaukset 61 913 mk eli yht. 5 756 792 mk.

Liikevaihdon ryhmitys oli seuraava: kansakoulut 2 743 437 mk, ruokalaitokset 1 260 018 mk, sairaalat 534 588 mk, huoltotoimi 302 350 mk, muut kaupungin laitokset 713 788 mk, muu liikevaihto (mm. oppikoulut) 140 697 mk sekä luontoisedut 61 913 mk eli yht. 5 756 792 mk.

Liikevaihdon jakaantuminen ilmenee seuraavasta: kaupungin laitokset: raaka-aineet 981 168 mk, ruoka 3 308 906 mk sekä sekalaiset (jätteruoka, kuljetukset) 4 089 mk eli yht. 4 294 164 mk; muut ostajat: raaka-aineet (mm. ylijäämärasva) 2 104 mk, ruoka (ruokalaitokset ja oppikoulut) 1 446 385 mk sekä sekalaiset (vuokrat, kuljetukset) 14 139 mk eli yht. 1 462 628 mk.

Menot olivat kaikkiaan 5 638 440 mk. Ylijäämän suuruus oli 118 352 mk.